

Priekšlikumu un komentāru apkopojums par konsultāciju dokumentu par dabasgāzes sadales sistēmas pakalpojuma tarifu aprēķināšanas metodiku

N.p.k.	Konsultācijai nodotā projekta redakcija (konkrēta punkta redakcija)	Priekšlikumi un komentāri	Regulatora viedoklis par priekšlikumiem vai komentāriem (ir ņemts vērā, vai informācija par alternatīvu risinājumu)	Konsultācijai nodotā projekta attiecīgā punkta galīgā redakcija
I. Jautājumi, par kuriem vienošanās ir panākta				
1.	36.4. ja iepriekšējā regulatīvajā periodā ārējo normatīvo aktu izmaiņu vai ārkārtas situāciju novēršanas dēļ radušās neparedzētās izmaksas ir pamatotas un ciktāl tās nav atgūstamas citādi, ieņēmumu korekcijas daļa ir vienāda ar neparedzēto izmaksu faktisko apmēru un palielina šīs metodikas 9.punktā noteiktās izmaksas nākamajam regulatīvajam periodam.	AS “Gaso” Šobrīd Metodikas projekta 36.4.apakšpunktā norādīts – ja regulatīvā perioda laikā uzņēmumam rodas neparedzētas un pamatotas izmaksas ārējo normatīvo aktu izmaiņu vai ārkārtas situācijas novēršanas rezultātā, šīs izmaksas ir iespējams atgūt tikai nākamajā regulatīvajā periodā. Kā rezultātā AS “Gaso” norāda, ka Metodikas projekta 36.4.apakšpunktā nepieciešams veikt korekcijas, paredzot, ka visas izmaksas, kuras ir ārpus uzņēmuma kontroles, tiek atgūtas nākamā tarifu perioda (nākamā gada) laikā. Papildus, ņemot vērā metodikas projektā esošo struktūru, rosinām šo punktu pārdēvēt par 37.3.apakšpunktu.	Ņemts vērā	Papildināt Metodiku ar 33.4.apakšpunktu šādā redakcijā: <i>33.4. ja iepriekšējā tarifu perioda ārējo normatīvo aktu izmaiņu vai ārkārtas situāciju novēršanas dēļ radušās neparedzētās izmaksas ir pamatotas un ciktāl tās nav atgūstamas citādi, ieņēmumu korekcijas daļa ir vienāda ar neparedzēto izmaksu faktisko apmēru.</i>

2.	38. <i>Sadales sistēmas operatora atļautos ieņēmumus nosaka vienādā apmērā ar uz regulatīvo periodu attiecināmajām tarifu aprēķinā iekļaujamajām izmaksām. Atļautos ieņēmumus sadales sistēmas operators atgūst, sniedzot dabasgāzes sadales pakalpojumu un jaudas uzturēšanas pakalpojumu. Atļautos ieņēmumus no minētajiem pakalpojumiem nosaka, nodrošinot šādu nosacījumu:</i> $AI_{SSO} = AI_{dg\ sad} + AI_{dg\ jauda}, \text{ kur } AI_{dg\ sad} - \text{regulatīvā perioda atļautie ieņēmumi no dabasgāzes sadales pakalpojuma [EUR];}$ $AI_{dg\ jauda} - \text{regulatīvā perioda atļautie ieņēmumi no sistēmas jaudas uzturēšanas pakalpojuma [EUR].}$ 39. <i>Tarifu perioda plānoto ieņēmumu daļu, kas tiek attiecināta uz dabasgāzes sadales pakalpojumu, aprēķina saskaņā ar šādu formulu:</i> $PI_{dg\ sad} = AI_{dg\ sad} / TP_{reg} + AI_{dg\ sad} / AI_{SSO} \times I_{tp}, \text{ kur }$ $PI_{dg\ sad} - \text{tarifu perioda plānotie ieņēmumi, kas atgūstami no dabasgāzes sadales pakalpojuma [EUR];}$ $TP_{reg} - \text{tarifu periodu skaits regulatīvajā periodā [skaits];}$	AS “Gaso” Saskaņā ar Metodikas projektā no 38. līdz 44.punktam norādīto iespējams secināt, ka sadales sistēmas operators nodarbojas ar divu veidu pakalpojumiem – sadales pakalpojumu un jaudas uzturēšanas pakalpojumu – un ka katra pakalpojuma atļautos ieņēmumus būtu nepieciešams regulēt atsevišķi. Tomēr AS “Gaso” vērs uzmanību, ka ir viens dabasgāzes sadales pakalpojums, kurš sevī ietver jaudas uzturēšanu, un atsevišķs pakalpojums par jaudas uzturēšanu neeksistē. AS “Gaso” atbalsta, ka Regulatoram būtu jāregulē kopējais atļauto ieņēmumu apmērs, tomēr tas, kā sadales sistēmas pakalpojuma tarifi tiek diferencēti (tostarp, vai tie ietver vienu vai vairākas komponentes), būtu jābūt uzņēmuma ziņā. Kā rezultātā nepieciešams veikt korekcijas 4.nodaļas esošajā redakcijā, neizdalot jaudas uzturēšanu kā atsevišķu sadales sistēmas pakalpojumu.	Nemts vērā Izvērtējot komersanta iesniegto priekšlikumu un pamatojumu, ir veikti labojumi metodikas 4.nodaļā, neizdalot jaudas uzturēšanu kā atsevišķu sadales sistēmas pakalpojumu. Metodikas projektā iestrādātas izmaiņas, kas nosaka, ka atļautos ieņēmumus sadales sistēmas operators atgūst, sniedzot dabasgāzes sadales pakalpojumu, kuru veido tarifa fiksētā un mainīgā daļa.	Izteikt Metodikas 4.nodaļu šādā redakcijā: 38. <i>Sadales sistēmas operatora atļautos ieņēmumus nosaka vienādā apmērā ar izmaksām, kas attiecināmas uz regulatīvo periodu un iekļaujamās tarifu aprēķinā. Atļautos ieņēmumus sadales sistēmas operators atgūst, sniedzot dabasgāzes sadales sistēmas pakalpojumu par tarifu, kuru veido fiksētā un mainīgā daļa. Atļautos ieņēmumus no minētā pakalpojuma nosaka, nodrošinot šādu nosacījumu:</i> $AI_{SSO} = AI_{mainīgā} + AI_{fiksētā}, \text{ kur }$ $AI_{mainīgā} - \text{regulatīvā perioda atļautie ieņēmumi no dabasgāzes sadales sistēmas pakalpojuma tarifa mainīgās daļas [EUR];}$ $AI_{fiksētā} - \text{regulatīvā perioda atļautie ieņēmumi no dabasgāzes sadales sistēmas pakalpojuma tarifa fiksētās daļas [EUR].}$ 39. <i>Tarifu perioda plānoto ieņēmumu daļu, kas tiek attiecināta uz dabasgāzes sadales sistēmas pakalpojuma tarifa mainīgo daļu, aprēķina saskaņā ar šādu formulu:</i> $PI_{mainīgā} = AI_{mainīgā} / TP_{reg} + AI_{mainīgā} / AI_{SSO} \times I_{tp}, \text{ kur }$ $PI_{mainīgā} - \text{tarifu perioda plānotie ieņēmumi, kas atgūstami no dabasgāzes sadales sistēmas}$
----	--	---	---	---

I_{tp} – uz tarifu periodu attiecināmā ieņēmumu korekcijas daļa. 40. Tarifu perioda plānoto ieņēmumu daļu, kas tiek attiecināta uz jaudas uzturēšanas pakalpojumu, nosaka saskaņā ar šādu formulu: $PI_{dg\ jauda} = AI_{dg\ jauda} / TP_{reg} + AI_{dg\ jaud} / AI_{SSO} \times I_{tp},$ kur $PI_{dg\ jauda}$ – tarifu perioda plānotie ieņēmumi, kas atgūstami no jaudas uzturēšanas pakalpojuma [EUR]. 41. Sadales sistēmas operators var lietotājiem noteikt maksu par dabasgāzes sadales pakalpojumu un maksu par sistēmas jaudas uzturēšanas pakalpojumu. Maksu nosaka, ņemot vērā atbilstošā pakalpojuma apstiprinātos diferencētos tarifus un atbilstošā pakalpojuma patērēto apjomu. 42. Dabasgāzes sadales pakalpojuma tarifus un sistēmas jaudas uzturēšanas pakalpojuma tarifus var diferencēt atkarībā no lietotāju dabasgāzes patēriņa apjoma gadā, gazificēto objektu maksimālā dabasgāzes patēriņa stundā vai atkarībā no citiem pamatotiem diferencēšanas kritērijiem ar mērķi sekmēt efektīvāku sadales sistēmas izmantošanu.			pakalpojuma tarifa mainīgās daļas [EUR]; TP_{reg} – tarifu periodu skaits regulatīvajā periodā [skaits]; I_{tp} – uz tarifu periodu attiecināmā ieņēmumu korekcijas daļa. 40. Tarifu perioda plānoto ieņēmumu daļu, kas tiek attiecināta uz dabasgāzes sadales sistēmas pakalpojuma tarifa fiksēto daļu, nosaka saskaņā ar šādu formulu: $PI_{fiksētā} = AI_{fiksētā} / TP_{reg} + AI_{fiksētā} / AI_{SSO} \times I_{tp},$ kur $PI_{fiksētā}$ – tarifu perioda plānotie ieņēmumi, kas atgūstami no dabasgāzes sadales sistēmas pakalpojuma tarifa fiksētās daļas [EUR]. 41. Dabasgāzes sadales sistēmas pakalpojuma tarifa mainīgā daļa ir atkarīga no ikgadējā dabasgāzes patēriņa, bet tarifa fiksētā daļa atkarīga no atļautās slodzes. 42. Dabasgāzes sadales sistēmas pakalpojuma tarifa mainīgo un fiksēto daļu var diferencēt atkarībā no lietotāju dabasgāzes patēriņa apjoma gadā, gazificēto objektu maksimālā dabasgāzes patēriņa stundā vai atkarībā no citiem pamatotiem diferencēšanas kritērijiem, lai sekmētu efektīvāku sadales sistēmas izmantošanu.
--	--	--	--

	43. Sadales sistēmas operators vienlaikus ar tarifu projektu iesniedz tarifu projektā izmantoto dabasgāzes sadales pakalpojuma tarifu un dabasgāzes sadales sistēmas jaudas uzturēšanas pakalpojuma tarifu diferencēšanas kritēriju ekonomisko pamatojumu. 44. Kopējie atļautie ieņēmumi no sistēmas jaudas uzturēšanas pakalpojuma nepārsniedz kopējās sadales sistēmas jaudas uzturēšanas un attīstīšanas izmaksas.			43. Sadales sistēmas operators vienlaikus ar tarifu projektu iesniedz tarifu projektā izmantoto dabasgāzes sadales sistēmas pakalpojuma tarifa fiksētās un mainīgās daļas diferencēšanas kritēriju ekonomisko pamatojumu. 44. Kopējie atļautie ieņēmumi no dabasgāzes sadales sistēmas pakalpojuma tarifa fiksētās daļas nepārsniedz kopējās sadales sistēmas izmaksas.
3.	52. Sadales sistēmas operators atbilstoši metodikai izstrādātu tarifu projektu iesniedz regulatorā līdz 2020.gada 20.augustam.	AS “Gaso” Ņemot vērā, ka dabasgāzes sadales sistēmas pakalpojuma tarifu aprēķināšanas metodiku plānots apstiprināt tikai 2020.gada jūlija beigās vai augusta sākumā, AS “Gaso” aicina Metodikas projekta 52.punktā paredzēt, ka sadales sistēmas operators atbilstoši metodikai izstrādātu tarifu projektu iesniedz regulatorā līdz 2020.gada 1.septembrim.	Ņemts vērā Ņemot vērā, ka dabasgāzes sadales sistēmas pakalpojuma tarifu aprēķināšanas metodiku plānots apstiprināt tikai 2020.gada augusta sākumā, Regulators piekrīt veikt izmaiņas metodikas projekta 52.punktā, nosakot, ka sadales sistēmas operators atbilstoši metodikai izstrādātu tarifu projektu iesniedz regulatorā līdz 2020.gada 1.septembrim.	Izteikt Metodikas 53.punktu šādā redakcijā: 53. Sadales sistēmas operators atbilstoši metodikai izstrādātu tarifu projektu iesniedz regulatorā līdz 2020.gada 1.septembrim.
4.	18. Tarifu projekta izvērtēšanas gaitā RAB sastāvā iekļauto aktīvu vērtību regulators var noteikt atšķirīgu no attiecīgo aktīvu bilances vērtības. Lai noteiktu, vai RAB sastāvā iekļautie aktīvi nepieciešami sadales sistēmas	AS “Gaso” AS “Gaso” norāda, ka metodikas projektā esošajā redakcijā iekļautais 18.punkts rada neskaidrību komersantam, jo paredz Regulatoram iespēju veikt subjektīvas un nepamatotas	Ņemts vērā	18. Tarifu projekta izvērtēšanas gaitā RAB sastāvā iekļauto aktīvu vērtību regulators, to pamatojot, var noteikt atšķirīgu no attiecīgo aktīvu bilances vērtības. Lai noteiktu, vai RAB sastāvā iekļautie aktīvi nepieciešami sadales

	<i>pakalpojuma sniegšanai efektīvā veidā, regulatoram ir tiesības uzdot veikt sadales sistēmas operatoram RAB sastāvā iekļauto aktīvu tehniskā stāvokļa, kalpošanas ilguma un izmantošanas efektivitātes novērtējumu. Regulators apstiprina novērtējuma darba uzdevumu un pieņem šī darba uzdevuma izpildi.</i>	korekcijas attiecībā uz uzņēmuma Regulētās aktīvu bāzes (turpmāk – RAB) apmēru. AS “Gaso” vērš uzmanību, ka 2019.gada 11.septembrī noslēdza līgumu ar SIA “Grant Thornton Baltic” par pamatlīdzekļu novērtēšanu, kas darbu veica atbilstoši Starptautiskajiem Vērtēšanas standartiem, Starptautiskajiem grāmatvedības standartiem, Latvijas Republikas un starptautiskajiem normatīvajiem aktiem. Papildus, lai pārliecinātos, ka pēc pārvērtēšanas uzņēmuma pamatlīdzekļu apmērs ir atbilstošs, neatkarīgam auditoram SIA “PricewaterhouseCooper” tika lūgts sniegt atzinumu par aktīvu pārvērtēšanas rezultātiem. 2020.gada 24.februārī SIA “PricewaterhouseCooper” sniedza atzinumu, ka ir izvērtējuši aktīvu pārvērtēšanas rezultātus un piekrīt AS “Gaso” veiktajai aktīvu pārvērtēšanas pieejai. Kā rezultātā AS “Gaso” kategoriski nepiekrīt par šāda punkta iekļaušanu Dabasgāzes sadales sistēmas pakalpojuma tarifu aprēķināšanas metodikā un uzskata, ka gadījumos, kad uzņēmuma pamatlīdzekļus to patiesajā vērtībā ir novērtējis		<i>sistēmas pakalpojuma sniegšanai efektīvā veidā, regulatoram ir tiesības uzdot veikt sadales sistēmas operatoram RAB sastāvā iekļauto aktīvu tehniskā stāvokļa, kalpošanas ilguma un izmantošanas efektivitātes novērtējumu. Regulators apstiprina novērtējuma darba uzdevumu un pieņem šī darba uzdevuma izpildi.</i>
--	--	--	--	---

		starptautisks un kvalificēts vērtētājs un par pārvērtēšanas rezultātiem viedokli ir sniedzis starptautisks auditors, Regulatoram nebūtu pamata apšaubīt RAB apmēru.		
5.	37. Ja regulatīvajā periodā ir vairāki tarifu periodi, šīs metodikas 9.punktā noteikto ieņēmumu korekciju uz nākamā tarifu perioda plānotajiem ieņēmumiem nosaka šādi: 37.1. ja regulatīvā rēķina atlikums ir negatīvs, ieņēmumu korekcijas daļa ir vienāda ar regulatīvā rēķina atlikumu, ja tas pēc kalendārā gada beigām veido vairāk nekā vienu procentu un nepārsniedz trīs procentus no kalendārā gada ekspluatācijas izmaksām, un palielina šīs metodikas 9.punktā noteiktās izmaksas nākamajam tarifu periodam. Trīs procentu ierobežojums neattiecas uz izmaksu starpībām, kas minētas šīs metodikas 33.4. apakšpunktā; 37.2. ja regulatīvā rēķina atlikums ir pozitīvs, ieņēmumu korekcijas daļa ir vienāda ar regulatīvā rēķina atlikumu, ja tas pēc kalendārā gada beigām veido vairāk nekā vienu procentu no kalendārā gada plānotajām ekspluatācijas	AS “Gasos” Metodikas projekta 37.punktā norādīta informācija saistībā ar ieņēmumu korekciju uz nākamā tarifu perioda plānotajiem ieņēmumiem. Konceptuāli AS “Gasos” nav iebildumu par norādīto pieeju, tomēr AS “Gasos” rosina atsaukties uz gada ieņēmumiem, nevis uz ekspluatācijas izmaksām un veikt korekcijas 37.1. un 37.2.apakšpunktā, aizstājot vārdus “no kalendārā gada ekspluatācijas izmaksām” ar “no kalendārā gada ienākumu apmēra”. Papildus, ņemot vērā, ka esošajā redakcijā norādīta atšķirīga pieeja situācijā, ja regulatīvā rēķina atlikums ir pozitīvs vai negatīvs, AS “Gasos” rosina vienādot ieņēmumu korekcijas principu starp 37.1. un 37.2.apakšpunktu un palielināt noteikto atļauto ieņēmumu korekcijas apmēru – norādīto trīs procentu noteikt līdz pieciem procentiem.	Daļēji ņemts vērā AS “Gasos” ierosinājums palielināt noteikto atļauto ieņēmumu korekcijas apmēru – norādīto trīs procentu vietā nosakot sešus procentus – ir ņemts vērā, jo dabasgāzes patēriņš ir jutīgāks pret laikapstākļu izmaiņām, salīdzinot ar elektroenerģijas nozari. Veidojot regulatīvā konta izmantošanas nosacījumus, tas veidots, lai nodrošinātu paredzamus tarifus, ka lietotāji nesubsidē sistēmas operatoru un ka sistēmas operatora saņemtie papildu ienākumi tiktu pēc iespējas ātrāk atgriezti lietotājiem, līdz ar to nav pamatoti noteikt simetrisku pieeju. AS “Gasos” ierosinājums atsaukties uz gada ieņēmumiem, nevis uz ekspluatācijas izmaksām un veikt korekcijas 37.1. un 37.2.apakšpunktā, aizstājot vārdus “no kalendārā gada ekspluatācijas izmaksām” ar vārdiem “no kalendārā gada ienākumu apmēra” netiek atbalstīts, jo no AS “Gasos”	Izteikt Metodikas 37.punktu šādā redakcijā: 37. Ja regulatīvajā periodā ir vairāki tarifu periodi, šīs metodikas 9.punktā noteikto ieņēmumu korekciju uz nākamā tarifu periodu plānotajiem ieņēmumiem nosaka šādi: 37.1. ja regulatīvā rēķina atlikums ir negatīvs, ieņēmumu korekcijas daļa ir vienāda ar regulatīvā rēķina atlikumu, ja tas pēc kalendārā gada beigām veido vairāk nekā vienu procentu un nepārsniedz sešus procentus no kalendārā gada ekspluatācijas izmaksām, un palielina šīs metodikas 9.punktā noteiktās izmaksas nākamajam tarifu periodam. Regulatīvā rēķina atlikumu, kas pārsniedz sešus procentus no kalendārā gada ekspluatācijas izmaksām, atgūst, sākot no aiznākamā tarifu perioda. 37.2. ja regulatīvā rēķina atlikums ir pozitīvs, ieņēmumu korekcijas daļa ir vienāda ar regulatīvā rēķina atlikumu, ja tas pēc kalendārā gada

	izmaksām, un samazina šīs metodikas 9.punktā noteiktās izmaksas nākamajam tarifu periodam.	Ņemot vērā iepriekš minēto, AS “Gaso” rosina veikt korekcijas 37.1. un 37.2.apakšpunktā, nosakot, ka gan situācijā, kur regulatīvā rēķina atlikums ir pozitīvs, gan negatīvs, ieņēmumu korekcijas daļa ir vienāda ar regulatīvā rēķina atlikumu, ja tas pēc kalendārā gada beigām veido vairāk nekā vienu procentu un nepārsniedz piecus procentus no kalendārā gada ienākumu apmēra. Esošajā redakcijā norādīta atšķirīga pieeja situācijā, ja regulatīvā rēķina atlikums ir pozitīvs vai negatīvs. AS “Gaso” (viedoklis iesniegts 2020.gada 3.augustā) Saistībā ar Metodikas projekta 37.1.apakšpunktu “Gaso” piekrīt ieņēmuma korekciju noteikt kā procentu no kalendārā gada ekspluatācijas izmaksām, tomēr norāda, ka augšējā robeža jānosaka vismaz 6% apmērā. Tas pamatojams ar spēkā esošā tarifa negūtajiem vai potenciāli negūtajiem ieņēmumiem. Spēkā esošie tarifi tika apstiprināti 2018.gada nogalē, nosakot atļautos ieņēmumus 2019. un 2020.gadam	nav saņemts pamatojums pieejas maiņai.	beigām veido vairāk nekā vienu procentu no kalendārā gada plānotajām ekspluatācijas izmaksām, un samazina šīs metodikas 9.punktā noteiktās izmaksas nākamajam tarifu periodam.
--	---	---	---	---

		49 789 tūkst. EUR apmērā. Faktiski gūtie ieņēmumi no sadales sistēmas pakalpojumu sniegšanas 2019.gadā bija par 1 173 tūkst. EUR mazāk, nekā apstiprināts tarifā, kas ir 4% no apstiprinātā tarifa ikgadējām ekspluatācijas izmaksām. Nosakot 2020.gada prognozētos ieņēmumus, tika izmantoti 2020.gada pirmo sešu mēnešu faktiskie dati un atlikušie seši mēneši prognozēti, izmantojot 2020.gada koriģētos tarifus un trīs gadu vidējos apjomus katrai grupai. Rezultātā ir secināms, ka pat ar koriģētajiem tarifiem 2020.gadā negūto ieņēmumu apmērs varētu veidot apmēram 6% no iepriekš minētajām ikgadējām ekspluatācijas izmaksām. Papildus norādām, ka 2020.gada 18.jūnija konsultāciju dokumenta aprakstošajā sadaļā minēts – ja regulatīvā rēķina atlikums ir negatīvs un pārsniedz 1%, bet nepārsniedz 3%, “Gasos” var atgūt negūtos ieņēmumus pēc viena kalendārā gada, savukārt daļa, kas pārsniedz 3%, ir atgūstama aiznākamajā kalendārajā gadā.		
--	--	--	--	--

		Tomēr Metodikas projektā nav ietverta atruna par daļas, kas pārsniedz 3%, atgūšanu. “Gaso” piekrīt, ka iespēju robežās nepieciešams izvairīties no straujiem tarifu kāpumiem, tomēr, ņemot vērā, ka ieņēmumu apmērs ir atkarīgs no faktoriem, ko “Gaso” kā komersants nevar ietekmēt, piemēram, gaisa temperatūra, metodikai ir jānosaka, kā un kādā laika periodā ir atgūstami visi tarifu apstiprināšanas laikā noteikti atļautie ieņēmumi. Līdz ar to “Gaso” ierosina Metodikas projektā noteikt, ka gadījumos, ja regulatīvā rēķina atlikums ir negatīvs un pārsniedz 1%, bet nepārsniedz 6%, “Gaso” var atgūt negūtos ieņēmumus pēc viena kalendārā gada, savukārt daļa, kas pārsniedz 6%, ir atgūstama aiznākamajā kalendārajā gadā.		
6.	36.3. ja iepriekšējā regulatīvā perioda faktiskās un prognozētās sadales sistēmas pakalpojumu izmaksas, izņemot izmaksu starpības, kas minētas šīs metodikas punktā, pa izmaksu grupām ir mazākas par apstiprinātajām sadales sistēmas pakalpojumu	AS “Gaso” Metodikas projekta 36.3.apakšpunktā norādīts, ka gadījumā, ja iepriekšējā regulatīvā perioda faktiskās un prognozētās sadales sistēmas pakalpojumu izmaksas pa izmaksu grupām ir mazākas par apstiprinātajām,	Daļēji ņemts vērā Metodiskais ietvars veidots pēc identiskas pieejas kā citās elektroenerģijas un dabasgāzes apgādes tarifu aprēķināšanas metodikās. Izstrādātais metodiskais ietvars paredz, ka Regulators vērtē izmaksu izpildi pa izmaksu	Papildināt Metodiku ar 36.5.apakšpunktu šādā redakcijā: 36.5. ja iepriekšējā regulatīvā perioda faktiskās un prognozētās sadales sistēmas pakalpojumu izmaksas, izņemot izmaksu starpības, kas minētas metodikas 33.punktā, pa izmaksu grupām ir

	izmaksām pa izmaksu grupām (turpmāk – izmaksu ietaupījums), sadales sistēmas operators pamato faktisko izmaksu atšķirību pa izmaksu grupām, izmaksu ietaupījumu ieskaitot regulatīvajā rēķinā. Ja izmaksu ietaupījums veidojas darbības efektivitātes uzlabošanas rezultātā, ieņēmumu korekcijas daļa ir vienāda ar 50% no izmaksu ietaupījuma.	sadales sistēmas operators pamato faktisko izmaksu atšķirību pa izmaksu grupām. AS “Gaso” piekrīt, ka pirms regulatīvā perioda Regulatoram nepieciešams izvērtēt izmaksu apmēru pa izmaksu grupām, tomēr vērš uzmanību, ka regulatīvā perioda laikā iespējamo izmaksu ietaupījumu vai pieaugumu nepieciešams vērtēt nevis atsevišķi pa izmaksu grupām, bet gan vienoti kā vienu izmaksu kopumu, jo nereti šīs izmaksas var būt savstarpēji saistītas. Regulatīvā perioda laikā uzņēmums, lai nesadārdzinātu pakalpojumu, var samazināt izmaksas vienā izmaksu grupā, bet citā izmaksu grupā izmaksas var pieaugt, kā rezultātā kopējais izmaksu izmaiņu efekts ir neitrāls. Piemēram, optimizējot ar darbaspēku saistītās izmaksas, var pieaugt ar informācijas tehnoloģijām saistītās izmaksas.	pozīcijām, nevis kopējās izmaksas, un vai attiecīgais izmaksu pieaugums citā izmaksu pozīcijā ir pamatots. Ar šādu pieeju tiek samazināts birokrātiskais slogs. Regulators pēc regulatīvā perioda beigām, vērtējot izmaksu pozīciju izpildi, ņems vērā izmaksu pieaugumu kādā no izmaksu pozīcijām, ja komersants pamatos, ka tas radies, īstenojot izmaksu efektivitātes pasākumus, kuru rezultātā ir samazinātas izmaksas pa izmaksu grupām kādā no izmaksu pozīcijām.	lielākas par apstiprinātajām sadales sistēmas pakalpojumu izmaksām pa izmaksu grupām (turpmāk – izmaksu pieaugums), sadales sistēmas operators attiecīgās izmaksas nevar ieskaitīt regulatīvajā rēķinā, izņemot gadījumus, kad izmaksu pieaugums pa izmaksu grupām veidojas darbības efektivitātes uzlabošanas rezultātā. Ja izmaksu pieaugums pa izmaksu grupām veidojas darbības efektivitātes uzlabošanas rezultātā, tad sistēmas operators iesniedz pamatojumu izmaksu pieaugumam pa izmaksu grupām un izmaksu pieaugumu pilnā apmērā attiecina uz nākamo regulatīvo periodu, palielinot šīs metodikas 9.punktā noteiktās izmaksas nākamajam regulatīvajam periodam.
II. Jautājumi, par kuriem vienošanās nav panākta				
1.	10. Regulators, ņemot vērā salīdzināmus Eiropas Savienības un Latvijas sistēmas operatoru efektivitātes rādītājus, kā arī inflācijas, atalgojuma izmaiņu prognozes regulatīvajam periodam un citus pamatotus, objektīvus rādītājus, var noteikt izmaksu	AS “Gaso” AS “Gaso” atbalsta Regulatora vēlmi veicināt uzņēmuma efektīvāku darbību, un piekrīt konsultāciju dokumenta skaidrojošajā informācijā norādītajam, ka “Sadales sistēmas	Nav ņemts vērā Metodikas projekts paredz, ka Regulators, vienojoties ar sadales sistēmas operatoru, nosaka izmaksu efektivitātes koeficientu nākamajam regulatīvajam periodam. Nosakot izmaksu efektivitātes koeficientu uzturēšanas izmaksām, tas dod	10. Regulators, ņemot vērā salīdzināmus Eiropas Savienības un Latvijas sistēmas operatoru efektivitātes rādītājus, kā arī inflācijas un atalgojuma izmaiņu prognozes regulatīvajam periodam un citus pamatotus, objektīvus rādītājus, var noteikt izmaksu

<i>efektivitātes koeficientu regulatīvajam periodam. Nosakot izmaksu efektivitātes koeficientu, regulators ņem vērā sistēmas operatora pamatotu viedokli par izmaksu efektivitātes koeficienta apmēru un tā ietekmi uz sadales sistēmas drošu darbību. Izmaksu efektivitātes koeficientu piemēro sadales sistēmas pakalpojumu izmaksām, lai noteiktu šo izmaksu apmēru, kāds sistēmas operatoram jāsasniedz līdz nākamā regulatīvā perioda sākumam un kāds tiks piemērots tarifu noteikšanā nākamajā regulatīvajā periodā. Sadales sistēmas pakalpojumu izmaksu apmēru, kas sadales sistēmas operatoram jāsamazina, uzlabojot pamatlīdzekļu un citu resursu izmantošanas un saimnieciskās darbības efektivitāti, nosaka, izmantojot šādu formulu:</i> $I_{SSO\ ef} = (I_{kap} + I_{ekspl} + I_{nod}) \times K_{ef},$ <i>kur:</i> <i>K_{ef} – izmaksu efektivitātes koeficients.</i> <i>11. Ja tarifu periods ir garāks par gadu, uz katru tarifu periodu tiek attiecināts sadales sistēmas pakalpojumu izmaksu apmērs, kāds sadales sistēmas operatoram jāsamazina, uzlabojot pamatlīdzekļu un citu resursu</i>	operatora investīcijas efektivitātes pasākumos atmaksājas ilgākā laika posmā, nevis viena vai divu gadu laikā”. Tomēr no Metodikas projekta 11.punkta minētā, iespējams secināt, ka uz katru tarifu periodu (viens gads) tiktu attiecināts izmaksu apmērs, kāds sadales sistēmas operatoram būtu jāsamazina. AS “Gaso” ieskatā uzņēmuma efektivitāti nepieciešams izvērtēt regulatīvā perioda beigās, tādējādi radot stimulu komersantam regulatīvā perioda laikā uzlabot uzņēmuma efektivitāti, no kā, savukārt, labumu nākamajā regulatīvajā periodā gūst patērētāji. Kā rezultātā AS “Gaso” aicina precizēt Metodikas projekta 10. un 11.punktu. Metodikas projekta 10.punktā norādīta formula, kura būtu jāizmanto aprēķinot sadales sistēmas pakalpojumu izmaksu apmēru, kas sistēmas operatoram būtu jāsamazina. Šis izmaksu apmērs tiek noteikts reizinot kapitālizmaksas, ekspluatācijas izmaksas un nodokļu izmaksas ar izmaksu efektivitātes koeficientu.	komersantam stimulu palielināt kapitāla izmaksu daļu, lai samazinātu uzturēšanas izmaksas. Metodikas projekts nenosaka, kura izmaksu daļa jāsamazina, bet dod iespēju komersantam izstrādāt efektivitātes pasākumus pēc saviem ieskatiem un tos ieviest. Regulators nesaskata uzņēmuma pusē stimulu kļūt efektīvākam regulatīvā perioda laikā, ja tiek vērtēta izmaksu efektivitāte pēc regulatīvā perioda beigām. Metodikas projekts paredz vērtēt efektivitāti regulatīvā perioda ietvarā, ja izmaksu ietaupījums panākts efektivitātes pasākumu ieviešanas rezultātā.	<i>efektivitātes koeficientu regulatīvajam periodam. Nosakot izmaksu efektivitātes koeficientu, regulators ņem vērā sistēmas operatora pamatotu viedokli par izmaksu efektivitātes koeficienta apmēru un tā ietekmi uz sadales sistēmas drošu darbību. Izmaksu efektivitātes koeficientu piemēro sadales sistēmas pakalpojumu izmaksām, lai noteiktu šo izmaksu apmēru, kāds sistēmas operatoram jāsasniedz līdz nākamā regulatīvā perioda sākumam un kāds tiks piemērots tarifu noteikšanā nākamajā regulatīvajā periodā. Sadales sistēmas pakalpojumu izmaksu apmēru, kas sadales sistēmas operatoram jāsamazina, uzlabojot pamatlīdzekļu un citu resursu izmantošanas un saimnieciskās darbības efektivitāti, nosaka, izmantojot šādu formulu:</i> $I_{SSO\ ef} = (I_{kap} + I_{ekspl} + I_{nod}) \times K_{ef},$ <i>kur:</i> <i>K_{ef} – izmaksu efektivitātes koeficients.</i> <i>11. Ja tarifu periods ir garāks par gadu, uz katru tarifu periodu tiek attiecināts vienāds sadales sistēmas pakalpojumu izmaksu apmērs, kāds sadales sistēmas operatoram jāsamazina, uzlabojot pamatlīdzekļu un citu resursu</i>
---	---	---	---

	<i>izmantošanas un saimnieciskās darbības efektivitāti. Pēc sadales sistēmas operatora pamatota lūguma regulators var atļaut piemērot atšķirīgu sadales sistēmas pakalpojuma izmaksu apmēru, kas sadales sistēmas operatoram jāsamazina, uzlabojot pamatlīdzekļu un citu resursu izmantošanas un saimnieciskās darbības efektivitāti, attiecināšanai uz katru tarifu periodu regulatīvā perioda ietvaros.</i>	AS “Gaso” norāda, ka šajā formulā nepieciešams paredzēt, ka efektivitātes koeficients tiek piemērots tikai ekspluatācijas izmaksām, nevis arī kapitālizmaksām un nodokļu izmaksām. Tarifā iekļaujamās kapitālizmaksas ietver arī ar pamatlīdzekļu nolietojumu saistītās izmaksas. Lai samazinātu ar pamatlīdzekļu nolietojumu saistītās izmaksas, AS “Gaso” būtu nepieciešams pārskatīt investīciju plānus, ierobežot ieguldījumu apjomu, kas nozīmētu ierobežot komersanta attīstību. Papildus vēršam uzmanību, ka, nosakot efektivitātes koeficientu visām tarifos iekļautajām izmaksām, tiek ietekmēti arī ieņēmumi no kapitāla atdeves, ko šobrīd jau regulē Regulatora noteiktā kapitāla atdeves likme. Turpretī saistībā ar tarifā iekļaujamajām nodokļu izmaksām, AS “Gaso” vērš uzmanību, ka uzņēmums nevar ietekmēt ārējos normatīvajos aktos noteikto un optimizēt ar nodokļiem saistītās izmaksas.		<i>izmantošanas un saimnieciskās darbības efektivitāti. Pēc sadales sistēmas operatora pamatota lūguma regulators var atļaut piemērot atšķirīgu sadales sistēmas pakalpojuma izmaksu apmēru, kas sadales sistēmas operatoram jāsamazina, uzlabojot pamatlīdzekļu un citu resursu izmantošanas un saimnieciskās darbības efektivitāti, attiecināšanai uz katru tarifu periodu regulatīvā perioda ietvaros.</i>
--	--	--	--	--

2.	16. RAB vērtībā iekļauj sadales sistēmas pakalpojumu sniegšanai efektīvi izmantojamo pamatlīdzekļu, nemateriālo ieguldījumu (turpmāk – aktīvus) vai to vērtības daļu prognozēto vērtību. RAB vērtībā neietilpst finanšu ieguldījumi, debitoru parādi, vērtspapīri un līdzdalība kapitālos, naudas līdzekļi, krājumi, pamatlīdzekļu izveidošanas un nepabeigto celtniecības objektu izmaksas, kā arī pamatlīdzekļu vērtības daļa, kas finansēta no valsts, pašvaldības, ārvalsts, Eiropas Savienības, citas starptautiskas organizācijas un institūcijas finanšu palīdzības vai finanšu atbalsta, pamatlīdzekļi vai to vērtības daļa, kas iegūta par maksu (pieslēguma maksa), kura saņemta no lietotāja. RAB neiekļauj par citu pušu līdzekļiem izveidoto aktīvu vai to vērtības daļu vērtības izmaiņas, kas radušās pārvērtēšanas rezultātā. RAB atbilst ilgtermiņa pakalpojumu sniegšanai piesaistītā kapitāla vērtībai (pašu kapitāls un ilgtermiņa kredīti). Sadales sistēmas operators nodrošina RAB vēsturiskās vērtības izsekojamību.	AS “Gaso” Pēdējo gadu laikā informācijas tehnoloģiju (turpmāk – IT) nozarē vērojama tendence pārejai no kapitālieguldījumiem (turpmāk – CAPEX) uz uzturēšanas izdevumiem (turpmāk – OPEX). Tas galvenokārt saistīts ar mākoņpakalpojumu parādīšanos un programmatūras izstrādātāju stratēģijas maiņu attiecībā uz programmatūras licencēšanas politikām. Pie esošā regulējuma, komersants tiek stimulēts plānotās investīcijas kapitalizēt, tās iekļaujot RAB apmērā, un gūstot peļņu no veiktajām investīcijām. Tomēr, ņemot vērā, ka lielākoties jauni IT risinājumi tiek nodrošināti kā mākoņpakalpojums, tuvākajos gados komersants var tikt neapzināti stimulēts iegādāties tos risinājumus, kurus iespējams attīstīt uzņēmumā (angļu val. on-premises), pat, ja alternatīvi ir iespējams iegādāties programmatūru ar plašāku funkciju klāstu, par iespējams lētākām izmaksām, bet mākoņpakalpojumu veidā (angļu val. – cloud solution). Kā piemēru var minēt Microsoft Office iegādi. Lai nodrošinātu uzņēmuma darbiniekus ar	Nav ņemts vērā Nav ekonomiskā pamatojuma IT mākoņpakalpojumu izmaksas ietvert RAB. Ikgadēji nomāto pakalpojumu izmaksu iekļaušana RAB palielinās nolietojumu un kapitāla atdevi. Komersantam ir iespēja izvēlēties labāko IT risinājumu, lai nodrošinātu nepārtrauktu pakalpojuma sniegšanu. Ja komersants izvēlas inovatīvus IT risinājumus, kas nodrošinās uzņēmuma efektīvāku darbību, tad attiecīgās izmaksas jāvērtē, nosakot izmaksu efektivitātes koeficientu nākamajam regulatīvajam periodam.	16. RAB vērtībā iekļauj sadales sistēmas pakalpojumu sniegšanai efektīvi izmantojamo pamatlīdzekļu, nemateriālo ieguldījumu (turpmāk – aktīvus) vai to vērtības daļu prognozēto vērtību. RAB vērtībā neietilpst finanšu ieguldījumi, debitoru parādi, vērtspapīri un līdzdalība kapitālos, naudas līdzekļi, krājumi, pamatlīdzekļu izveidošanas un nepabeigto celtniecības objektu izmaksas, kā arī pamatlīdzekļu vērtības daļa, kas finansēta no valsts, pašvaldības, ārvalsts, Eiropas Savienības, citas starptautiskas organizācijas un institūcijas finanšu palīdzības vai finanšu atbalsta, pamatlīdzekļi vai to vērtības daļa, kas iegūta par maksu (pieslēguma maksa), kura saņemta no lietotāja. RAB neiekļauj par citu pušu līdzekļiem izveidoto aktīvu vai to vērtības daļu vērtības izmaiņas, kas radušās pārvērtēšanas rezultātā. RAB atbilst ilgtermiņa pakalpojumu sniegšanai piesaistītā kapitāla vērtībai (pašu kapitāls un ilgtermiņa kredīti). Sadales sistēmas operators nodrošina RAB vēsturiskās vērtības izsekojamību.
----	---	--	---	---

		Microsoft Office biroja programmatūru, no uzņēmuma rentabilitātes viedokļa daudz izdevīgāk būtu iegādāties Microsoft Office 2019 Standard programmatūras klasisko versiju lietošanai uzņēmuma datoros bez ierobežojumiem, jo šo programmatūru ir iespējams kapitalizēt. Alternatīva iespēja būtu iegādāties Office 365 versiju, kas ir mākoņpakalpojums, par kura izmantošanu būtu nepieciešams maksāt katru gadu un tas neietekmētu uzņēmuma RAB vērtību. Tomēr ņemot vērā to, ka Office 365 ir mākoņpakalpojums, programmatūras izstrādātājs to ir papildinājis ar vairākiem noderīgiem rīkiem, piemēram Microsoft Teams, kas ērti noder attālinātam darbam un saziņai. Ņemot vērā to, ka AS "Gaso" ir nepieciešams liels apmērs licenču, izdevīgāk ir iegādāties kapitalizējamas licences. Diemžēl šāda pieeja nevar būt ilgtermiņa risinājums, jo kā rāda prakse COVID-19 ārkārtējās situācijas laikā, tā var novest uzņēmumu pie vecmodīga produkta lietošanas, un apgrūtināt uzņēmuma darbību.		
--	--	---	--	--

		Šāds piemērs ir tikai viens no daudziem, jo katru gadu programmatūras izstrādātāji pārtrauc vairāku programmatūras produktu attīstību t.s. (angļu val. on-premises) un pārveido to par nomas (angļu val. subscription) tipa produktu. Kā rezultātā, lai novērstu mūsdienām nepiemērotu IT risinājumu iegādi un ieviešanu regulētos uzņēmumos, kā arī, lai stimulētu uzņēmumus iegādāties iespējami izdevīgākus IT risinājumus, neatkarīgi no tā vai tas ir mākoņpakalpojums, vai kapitalizējamas izmaksas, aicinām izvērtēt iespēju veikt precizējumus Metodikas projektā norādītajā kapitāla atdeves aprēķina pieejā, nosakot, ka IT mākoņpakalpojumu izmaksas, tarifu aprēķināšanas nolūkiem, būtu ieskaitāmas RAB vērtībā.		
3.	Metodikas projekta 5.punkts un 4.nodaļa	AS “Latvenergo” Metodikas projektā nav noregulēts jautājums par izmaksu attiecināšanu starp lietotājiem, kas izmanto atšķirīgu dabasgāzes sadales sistēmas infrastruktūru. AS “Latvenergo” ieskatā, nosakot tarifus, sistēmas pakalpojumu izmaksas sākotnēji ir jāattiecina starp pieslēgumiem atkarībā no	Nav ņemts vērā Metodikas projekta 5.punkts nosaka, ka dabasgāzes sadales sistēmas operators lieto izmaksu attiecināšanas modeli, kura pamatprincipus, tajā skaitā kapitāla izmaksu attiecināšanas metodi, un ieviešanu iesniedz Regulatoram saskaņošanai regulatīvā perioda pēdējā gadā līdz 15.jūnijam. Tātad	Metodikas 5.punkts un 4.nodaļa

		nodrošinātās gāzes spiediena pakāpes, kas atbilst pakalpojuma nodrošināšanai nepieciešamajiem aktīviem un aktīvu izmaksām. Pēc izmaksu attiecināšanas atkarībā no gāzes spiediena pieslēguma vietā dabasgāzes sadales sistēmas tarifi var diferencēt arī pēc patēriņa apjoma un jaudas. Lai radītu izpratni par tarifa fiksētās un mainīgās daļas sadalījumu, AS “Latvenergo” aicina papildināt metodiku, nosakot, kuras izmaksas tiks attiecinātas uz dabasgāzes sadales pakalpojumu un, kuras uz sistēmas jaudas uzturēšanas pakalpojumu un, kas veidos abu pakalpojumu atļautos ieņēmumus.	Regulators pirms tarifu projekta iesniegšanas apstiprina komersanta izmantoto izmaksu attiecināšanas metodi un tarifu projektu vērtēšanas laikā veic komersanta iesniegtās izmaksu attiecināšanas un tarifu struktūras atbilstības novērtēšanu. Izmaksu attiecināšanas pamatprincipi netiek atrunāti metodikas projektā, jo, ņemot vērā, ka AS “Gaso” ir salīdzinoši jauns uzņēmums, tarifu struktūra un izmaksu attiecināšanas principi var mainīties, kā rezultātā metodika būtu jāpārskata pirms katra tarifu projekta iesniegšanas. Tomēr Regulators nākotnē saredz iespēju virzīties uz AS “Latvenergo” piedāvātajiem metodikas pilnveidojumiem.	
--	--	---	--	--

Kavals, 67097227

Priekšsēdētājs

R. Irklis

* DOKUMENTS PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU.